

RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

ARREST

van 19 april 2021 met nummer RvVb-UDN-2021-0898
in de zaak met rolnummer 2021-RvVb-0511-UDN

Verzoekende partij	de leidend ambtenaar van het agentschap ONROEREND ERFGOED vertegenwoordigd door Mr. Veerle TOLLENAERE met woonplaatskeuze te 9000 Gent, Koning Albertlaan 128
Verwerende partij	de deputatie van de provincieraad van WEST-VLAANDEREN met woonplaatskeuze te 8200 Brugge, Koning Leopold III-laan 41
Tussenkommende partij	bv LUPAN vertegenwoordigd door Mr. Michiel Deweirtdt en Mr. Lise Vandenhende, advocaten, met kantoor te 9000 Gent, Molenaarsstraat 111/1A

I. Voorwerp van het beroep

De verzoekende partij vordert, door neerlegging in het digitaal loket op 7 april 2021, de schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid (UDN) van de tenuitvoerlegging en de vernietiging van de beslissing van de verwerende partij van 18 maart 2021, waarmee aan de tussenkommende partij een stedenbouwkundige vergunning wordt verleend voor de plaatsing van een houten terrasvloer en een rechte luifel met een oprolbaar doek als een terrasoverkapping.

De verwerende partij heeft het bestuurlijk beroep van de verzoekende partij tegen de beslissing van het college van burgemeester en schepenen van stad Brugge van 27 oktober 2017 ontvankelijk, maar ongegrond verklaard.

Het project ligt in 8000 Brugge aan Pandreitje 1 en heeft als kadastrale omschrijving afdeling 2, sectie B, nr. 1163A.

II. Rechtspleging

De tussenkommende partij vraagt met een e-mailbericht van 13 april 2021 in de procedure tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid en vernietiging tussen te komen.

De verwerende partij dient geen nota in over de vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid, maar bezorgt wel het administratief dossier. De tussenkomenende partij heeft schriftelijk een standpunt ingenomen over de vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid.

De kamervoorzitter behandelt de vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid op de openbare zitting van 13 april 2021.

Advocaat Veerle TOLLENAERE voert het woord voor de verzoekende partij.

Advocaat Michiel DEWEIRDT voert het woord voor de tussenkomenende partij.

De raadsman van de tussenkomenende partij verklaart ter zitting niet langer de exceptie op te werpen met betrekking tot het niet uitputten door de verzoekende partij van het bestuurlijk beroep bij de verwerende partij.

De raadsman van de tussenkomenende partij legt ter zitting het verzoekschrift tot tussenkomst neer, samen met het bewijs van betaling van het rolrecht.

De verwerende partij verschijnt, alhoewel behoorlijk opgeroepen, niet op de zitting.

III. Feiten

De tussenkomenende partij dient op 26 juli 2017 bij het college van burgemeester en schepenen van de stad Brugge een aanvraag in voor een stedenbouwkundige vergunning voor “het vernieuwen van een bestaande terrasoverkapping” op een perceel gelegen te 8000 Brugge, Pandreitje 1.

Het perceel ligt, volgens de bestemmingsvoorschriften van het gewestplan ‘Brugge - Oostkust’, vastgesteld met een koninklijk besluit van 7 april 1977, in woongebied met culturele, historische en/of esthetische waarde. Het perceel ligt ook binnen de afbakening van het Unesco Werelderfgoed Brugge.

Het pand is opgenomen op de Inventaris Onroerend Erfgoed.

Het perceel ligt ook binnen de afbakening van het definitief beschermd stadsgezicht “Vismarkt, het Huidenvettersplein en de Rozenhoedkaai met omgeving”, goedgekeurd bij ministerieel besluit van 12 november 2018 (B.S. 27 december 2018).

Het perceel ligt ook binnen het toepassingsgebied van de “Verordenende maatregelen terrassen Vismarkt, Huidenvettersplein en Rozenhoedkaai met omgeving”, zoals goedgekeurd door de gemeenteraad van de stad Brugge op 26 mei 2020, (hierna: “Verordenende maatregelen”), evenals in de in het gewestplan als woongebied met culturele, historische en/of esthetische waarde aangeduide zone van het “Stedelijk reglement voor de inrichting van de losse terraszone bij horecazaken op het openbaar domein in de Brugse binnenstad en de Lisseweegse dorpskom”, zoals vastgesteld door de gemeenteraad van de stad Brugge op 26 oktober 2020 (hierna: “Stedelijk reglement”).

Het agentschap Onroerend Erfgoed adviseert op 1 september 2017 ongunstig.

De Raadgevende Commissie Stedenschoon adviseert op 7 juli 2017 ongunstig.

De gemeentelijke stedenbouwkundige ambtenaar adviseert op 20 oktober 2017 ongunstig.

Het college van burgemeester en schepenen van de stad Brugge verleent op 27 oktober 2017 onder voorwaarden een stedenbouwkundige vergunning aan de tussenkomen partij.

Tegen deze beslissing tekent de verzoekende partij op 12 december 2017 bestuurlijk beroep aan bij de verwerende partij.

De provinciale stedenbouwkundige ambtenaar adviseert in een verslag van 26 januari 2018 het bestuurlijk beroep in te willigen en een stedenbouwkundige vergunning te weigeren.

Na de hoorzitting van 6 februari 2018 verklaart de verwerende partij het bestuurlijk beroep op 8 maart 2018 ongegrond en verleent een stedenbouwkundige vergunning.

De Raad verwerpt met het arrest van 8 mei 2018 met nummer RvVb/UDN/1718/0848 de vordering van de verzoekende partij tot schorsing, bij uiterst dringende noodzakelijkheid, van de tenuitvoerlegging van de met die beslissing verleende vergunning door de, op dat ogenblik gerealiseerde, uitvoering van die beslissing door de (tijdelijke) plaatsing van de (vernieuwde) terrasoverkapping.

De Raad schorst vervolgens, met het arrest van 12 mei 2019 met nummer RvVb/UDN/1819/0727, na de indiening door de verzoekende partij van een nieuwe vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging bij uiterst dringende noodzakelijkheid, wel bij uiterst dringende noodzakelijkheid de tenuitvoerlegging van de beslissing van 8 maart 2018.

Met het arrest van 10 september 2019 met nummer RvVb-A-1920-0035 vernietigt de Raad de beslissing van 8 maart 2018.

De provinciale stedenbouwkundige ambtenaar herneemt in een verslag van 19 december 2019 integraal het verslag van 26 januari 2018 omdat er geen nieuwe elementen zijn om een ander standpunt in te nemen, en adviseert het bestuurlijk beroep gegrond te verklaren en een stedenbouwkundige vergunning te weigeren.

Na de hoorzitting van 14 januari 2020 verklaart de verwerende partij het bestuurlijk beroep op 19 maart 2020 ongegrond en verleent onder voorwaarden een stedenbouwkundige vergunning.

De Raad schorst, met het arrest van 19 mei 2020 met nummer RvVb-UDN-1920-0861, bij uiterst dringende noodzakelijkheid, de tenuitvoerlegging van de beslissing van 19 maart 2020.

Met het arrest van 3 december 2020 met nummer RvVb-A-2021-0346 vernietigt de Raad de beslissing van 19 maart 2020.

De provinciale stedenbouwkundige ambtenaar adviseert in een verslag van 3 februari 2021 als volgt het bestuurlijk beroep in te willigen en een vergunning te weigeren:

“ ...

Overwegende dat de aanvraag voorziet in het vernieuwen van de terrasoverkapping voor de langsgewel van de horecazaak op de hoek van de Braambergstraat en het Pandreitje; dat de aanvraag in strijd is met de gemeentelijke stedenbouwkundige vergunning op het bouwen, verkavelen en op de beplantingen op diverse punten; dat zowel het Agentschap Onroerend Erfgoed, de Raadgevende Commissie Stedenschoon als de gemeentelijk stedenbouwkundig ambtenaar gaven ongunstig advies; dat ingevolge het gezag van gewijsde de overweging dat reeds een terrasconstructie aanwezig was een irrelevant gegeven betreft; dat ingevolge het gezag van gewijsde niet kan worden verwezen naar een vergelijkbare terrasconstructie op de Burg; dat eveneens niet meer kan worden gesteld dat er geen sprake is van een geen-gesloten constructie; dat eveneens niet kan worden besloten tot de omkeerbaarheid van de constructie ingevolge het gezag van gewijsde; dat het bestaan van een vergelijkbare boogconstructie aan de overzijde van de straat volgens de RvVb nog geen beoordeling is van de impact van huidige aanvraag op de specifieke in het beschermingsbesluit opgesomde erfgoedelementen van het pand, waarop de aanvraag betrekking heeft;

De provinciale stedenbouwkundige ambtenaar stelt voor om het beroep **gegrond** te verklaren en de vergunning te **weigeren**.

...”

Op 15 februari 2021 dient de tussenkomen partij een replieknota in, waaruit een aanpassing blijkt van de aanvraag naar de plaatsing van “een terrasoverkapping als rechte luifel met een oprolbaar doek over de volledige breedte van de terraszone (ca. 9 meter) over de volledige diepte van het vergund terras (3,2 meter) en een houten terrasvloer”.

Op de hoorzitting van 16 februari 2021 vraagt de verzoekende partij een uitstel van de hoorzitting om haar toe te laten op die replieknota te reageren.

Op 22 februari 2021 bezorgt de tussenkomen partij nieuwe plannen, waaruit blijkt dat het terras, anders dan vermeld in de replieknota van 15 februari 2021, 18 meter breed en 3,80 meter diep is.

Op 24 februari 2021 dient de verzoekende partij een replieknota in.

De verwerende partij verklaart het bestuurlijk beroep op 18 maart 2021 ongegrond en verleent onder voorwaarden een vergunning voor de houten terrasvloer en een luifel.

Dat is de bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid van de UDN-vordering - Belang

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partij stelt met betrekking tot haar belang bij de procedure:

“... ”

12. Conform artikel 4.7.16, §1, eerste lid VCRO juncto het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 tot aanwijzing van de instanties die over een vergunningsaanvraag advies verlenen, zoals van toepassing in casu, diende het agentschap Onroerend Erfgoed advies te verlenen over de ingediende aanvraag tot het bekomen van een stedenbouwkundige vergunning.

Artikel 4.7.16, §1, laatste lid VCRO bepaalde dat de Vlaamse Regering de instanties aanwijst die over een vergunningsaanvraag advies verlenen en verder :

“...De adviezen worden uitgebracht binnen een vervalt termijn van dertig dagen, ingaand de dag na deze van de ontvangst van de adviesvraag. Indien deze termijn wordt overschreden, kan aan de adviesvereiste voorbij worden gegaan.” (eigen aanduiding)

De adviesaanvraag werd ontvangen op 28 augustus 2017. Het advies werd uitgebracht binnen dertig dagen, ingaand de dag na deze van de ontvangst van de adviesvraag. Het advies werd verstrekt op 1 september 2017.

Er werd tijdig advies verstrekt door het Agentschap.

Er werd tevens tijdig en ontvankelijk administratief beroep ingesteld.

13. Conform artikel 18 DBRC juncto artikel 4.8.11, §1, 6° VCRO kan de leidend ambtenaar van het departement of bij afwezigheid diens gemachtigde van het departement of agentschap, waartoe de adviserende instantie behoort als belanghebbende worden beschouwd om een beroep bij uw Raad in te stellen.

De leidend ambtenaar van het Agentschap Onroerend Erfgoed is de administrateur-generaal van het Agentschap, mevrouw Sonja Vanblaere.

14. Er kan worden verwezen naar de reeds ingestelde procedures tot schorsing en nietigverklaring (1718-RvVb-0512-A en 1920-RvVb-0561-A), waar het belang werd aanvaard.

15. De vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid en vernietiging is ontvankelijk. ...”

2.

De tussenkomende partij stelt in haar schriftelijke uiteenzetting met betrekking tot het belang van de verzoekende partij bij de procedure:

“...1.

Het Agentschap Onroerend Erfgoed moet belang hebben bij het instellen van een vordering tot vernietiging met verzoek tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid. Tevens moet zijn eerst het administratief beroep hebben uitgeput.

2.

Vooreerst moet vastgesteld worden dat de leidend ambtenaar niet op ontvankelijke wijze beroep heeft ingesteld bij de Deputatie van West-Vlaanderen.

Overeenkomstig artikel 105, §2 Omgevingsvergunningsdecreet kan de leidend ambtenaar administratief beroep instellen als die instantie tijdig advies heeft verstrekt of als aan hem ten onrechte niet om advies werd verzocht.

In casu moet vastgesteld worden dat er geen tijdig advies werd verstrekt aan het College van Burgemeester en Schepenen van de stad Brugge.

Uit het advies van Onroerend Erfgoed blijkt dat ze het advies heeft ontvangen op 1 augustus 2017. Het advies zelf dateert van 1 september 2017. (stuk 5 Onroerend Erfgoed) Onduidelijk is zelfs wanneer het advies is toegekomen bij de stad Brugge.

Het beroepsschrift aan de Deputatie vermeldt tegenstrijdig en foutief 28 augustus 2017 als datum van ontvangst van de adviesvraag! (stuk 3) Hierdoor heeft men iedereen jarenlang op het verkeerde been gezet!

Het advies moet worden uitgebracht binnen een vervalt termijn van dertig dagen. De laatste dag om advies te verlenen was aldus 31 augustus 2017. Aangezien het advies niet tijdig was, is het beroep van de leidend ambtenaar beroep bij de Deputatie van West-Vlaanderen onontvankelijk, en kan zij ook niet meer op rechtsgeldige wijze een verzoek tot nietigverklaring of een vordering tot schorsing indienen bij Uw Raad.

In het verleden werd reeds geoordeeld dat indien het administratief beroep bij de deputatie op onontvankelijke wijze werd ingesteld, het verzoek tot vernietiging bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen ook onontvankelijk is. Ook de Raad van State oordeelde reeds dat het niet regelmatig uitputten van het georganiseerd administratief beroep de onontvankelijkheid van het annulatieberoep tot gevolg heeft.

Het beroep is dan ook onontvankelijk.

3.

In hoofde van een bestuurlijke overheid (zoals de verzoekende partij) kan er slechts sprake zijn van een persoonlijk nadeel, indien de bestreden beslissing de uitoefening van de overheidstaak of de bestuursopdracht waarmee die overheid belast is, verhindert of in ernstige mate bemoeilijkt en indien de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing de werking van haar diensten in die mate in het gedrang zou brengen dat zij haar taken als overheid niet meer zou kunnen uitoefenen. Het nadeel van een bestuurlijke overheid kan daarom niet zonder meer gelijkgeschakeld worden met het nadeel dat private natuurlijke personen of rechtspersonen moeten aantonen.

In casu moet vastgesteld worden dat Onroerend Erfgoed en de Commissie Stedenschoon in hun advies zelf een rechte luifel hebben voorgesteld (stuk 5 Onroerend Erfgoed).

“Het agentschap kan haar advies herzien als het dossier een aanpassing krijgt voor de volgende aspecten:

het een open gevelterras betreft dat bestaat uit maximum 1 rij tafels en stoelen, zonder windschermen met rechte gevelluifel. We adviseren om het terrasmeubilair iedere avond binnen te plaatsen en de luifel enkel te vergunnen van 15 maart tot 15 november. De luifel is uit te voeren in een kleur dat harmonieert met zijn omgeving/erfgoedpand.”

Opvallend is dat de leidend ambtenaar deze passage vergeet te citeren in haar inleidend verzoekschrift!

Het agentschap Onroerend Erfgoed heeft ook tijdens de hoorzitting van 14 januari 2020 gesteld voorstander te zijn van een “open terras met parasols of een gevelluifel”.

Als men zelf een rechte luifel voorstelt, kan er geen sprake zijn van een aantasting van het beschermd erfgoed. De vergunning voldoet volledig aan de vraag en wensen van het agentschap Onroerend Erfgoed. Zij heeft dan ook geen belang bij de vordering. Men kan nu niet plots van gedacht veranderen.

Bijgevolg heeft de leidend ambtenaar geen belang bij haar vordering, aangezien zij niet aantoonbaar dat de overheidstaak of de bestuursopdracht waarmee die overheid belast is, verhinderd wordt of in ernstige mate bemoeilijkt wordt. Zij kan zich zelf vinden in een luifel, zodat ze geen belang heeft bij deze vordering.

Bovendien maakt zij op geen enkele manier duidelijk waarom in Brugge, net als in andere historische steden in Vlaanderen, er overal luifels hangen! Geeft Onroerend Erfgoed dan voor elke luifel in een beschermd stadsgezicht of UNESCO-bufferzone een ongunstig advies?

...”

Beoordeling door de Raad

1.

De tussenkomen partij stelt dat de verzoekende partij geen belang heeft bij de procedure omdat het agentschap Onroerend Erfgoed, waarvan zij de leidend ambtenaar is, in eerste administratieve aanleg niet tijdig geadviseerd heeft, en de verzoekende partij niet aantoonbaar hoe zij benadeeld wordt door de bestreden beslissing, nu het agentschap Onroerend Erfgoed zelf op 1 september 2017 een “rechte gevelluifel” suggereert.

2.

Het toen (in 2017) geldend artikel 4.7.16, §1, eerste lid VCRO bepaalt dat de Vlaamse regering de instanties aanwijst die adviseren over een vergunningsaanvraag.

Volgens artikel 1, 1°, b) en f) van het besluit van de Vlaamse regering van 5 juni 2009 tot aanwijzing van de instanties die over een vergunningsaanvraag adviseren, wordt aan het agentschap van het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed (RWO) dat belast is met de uitvoering van het beleid inzake onroerend erfgoed (agentschap Onroerend Erfgoed) advies gevraagd over aanvragen die betrekking hebben op:

(b) percelen die in voorlopig of definitief beschermde stads- en dorpsgezichten of in voorlopig of definitief beschermde cultuurhistorische landschappen liggen,

en

(f) goederen die erkend zijn als Werelderfgoed.

Het geldende artikel 4.7.16, §1, laatste lid VCRO bepaalde dat het vereist advies binnen een vervalt termijn van dertig dagen, die start op de dag na die van de ontvangst van de adviesvraag, moest verleend worden.

3.

Omdat uit het dossier ontegensprekelijk blijkt dat de adviesvraag van de dienst Vergunningen van de stad Brugge dateert van 25 augustus 2017, oordeelt de Raad dat het agentschap Onroerend Erfgoed op 1 september 2017, overeenkomstig artikel 4.7.16, §1 VCRO en artikel 1, 1°, b) en f) van het besluit van de Vlaamse regering van 5 juni 2009 tot aanwijzing van de instanties die over een vergunningsaanvraag adviseren, tijdig (ongunstig) geadviseerd heeft over de aanvraag.

Krachtens het op dat ogenblik geldend artikel 4.8.11, §1, eerste lid, 6° VCRO heeft de verzoekende partij, als leidend ambtenaar van een krachtens artikel 4.7.16, §1, eerste lid VCRO aangewezen, bij het dossier betrokken, adviserende instantie, van rechtswege belang, en is zij *in casu* van rechtswege bevoegd om in rechte te treden en deze procedure in te stellen.

4.

De Raad verwerpt dan ook de exceptie.

V. Onderzoek van de vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid

De verzoekende partij die bij uiterst dringende noodzakelijkheid de schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing vordert, moet het uiterst dringend karakter van de vordering aantonen én een middel aanvoeren dat, op basis van een eerste voorlopig onderzoek, de vernietiging van de beslissing kan verantwoorden, en dus ernstig is. Pas wanneer die twee voorwaarden vervuld zijn, kan de Raad bij uiterst dringende noodzakelijkheid de schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing bevelen. (artikel 40, §2, eerste lid DBRC-decreet)

A. Uiterst dringende noodzakelijkheid

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partij stelt met betrekking tot de uiterst dringende noodzakelijkheid:

“... ”

16. Krachtens artikel 40 §2 DBRC-decreet en artikelen 56 en 57 van het Procedurebesluit kan de Raad de schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de bestreden beslissing bevelen op voorwaarde dat er een uiterst dringende noodzakelijkheid voorhanden is en dat minstens één ernstig middel wordt aangevoerd dat de vernietiging van de aangevochten beslissing kan verantwoorden.

17. Bij de beoordeling van de uiterste dringende noodzakelijkheid dient rekening gehouden te worden met het voorwerp van de vergunningsaanvraag, *in casu*, van het oprichten van een terrasconstructie in een beschermd stadsgezicht. Zoals hoger bleek is het gebouw gelegen binnen de afbakening van het Unescowerelderfgoed, binnen een definitief beschermd stadsgezicht en is het gebouw opgenomen op de Inventaris van het bouwkundig erfgoed. De site is gelegen binnen het definitief beschermd stadsgezicht “*Vismarkt, Huidenvettersplein en Rozenhoedkaai met omgeving*”.

In het ministerieel besluit van 12 november 2018 worden in artikel 2 de erfgoedwaarden opgesomd : historische, architecturale, ruimtelijke-structurerende, stedenbouwkundige en archeologische waarde.

Vervolgens worden de erfgoedelementen en erfgoedkenmerken getypeerd van het stadsgezicht waaronder onder meer:

“Braambergstraat nummer 2, hoekpand bij het Pandreitje, zogenaamd “De Tanghe”. Diephuis van drie traveeën breed aan de Braambergstraat en twee traveeën diep aan het Pandreitje. Gebouwd in de 17e-eeuw. Achterbouw in neo-barokke stijl van 1972-1974.

Verankerde bakstenen trapgevel gericht naar de Braambergstraat. De begane grond had oorspronkelijk een tweeledige indeling (zie geblokte ontlastingsbogen). Sinds 1972 vierledig puivenster met natuurstenen tussenstijlen en afgeschuinde dagkanten. Op de bovenverdieping en de zolderverdieping rechthoekige vensters met afgeschuinde dagkanten, strek en geblokte ontlastingsbogen aanleunend bij de lokale barok. In de top een hijsbalkgat. Aan het Pandreitje een lijstgevel met centrale getrapte top. Het linker bovenvenster is een gedicht zandstenen kruiskozijn onder geblokte ontlastingsboog. De gevel is opengewerkt met rechthoekige vensters onder strek en voor de zolder met bijkomende afgeschuinde dagkanten en geblokte ontlastingsboog. Neobarokke aanbouw van vier traveeën breed getypeerd door een centrale tuitgevel, kruiskozijnen en geblokte ontlastingsbogen met mascaronsluitstenen.”

[...]

Door de bestreden beslissing, met name een vergunning tot het oprichten van een terrasconstructie binnen een beschermd stadsgezicht en binnen het Unescowerelderfgoed, wordt de verzoekende partij geconfronteerd met een dreigende schade aan dit waardevolle, beschermde, erfgoed.

Conform het reglement van de Stad Brugge betreffende vaste horecaterrassen op het openbaar domein (vastgesteld door de gemeenteraad op 24 september 2019 en nadien 23 november 2020) mogen de terrassen (vast of los) geplaatst en uitgebaat worden vanaf de eerste zaterdag van de paasvakantie tot en met de laatste zondag van de kerstvakantie.

Gelet op de huidige maatregelen inzake Corona mag de vergunningverkrijger zijn zaak niet openen, maar dit zal wellicht over enkele weken wel het geval zijn. Het terras is op heden niet opgericht.

Het valt dan ook te verwachten dat, gelet op het reglement, de verkregen vergunning en de houding in het verleden, het terras op heel korte tijd zal worden opgericht.

Enkel door het opstarten van een procedure bij uiterst dringende noodzakelijkheid kan dit worden voorkomen.

Van zodra het terras is opgericht, zal er immers geen dergelijke noodzakelijkheid meer voorliggen (vgl. RvVb/UDN/1718/0848 van 8 mei 2018).

Het hoeft geen betoog dat het aanbrengen van de terrasoverkapping, zeker zoals zij thans is vergund, zeer snel kan gebeuren. Deze werken behoeven weinig voorbereiding.

Dit bleek reeds in 2018, na het bekomen van de later vernietigde vergunning van 8 maart 2018. De oprichting gebeurde toen tussen de neerlegging van het verzoekschrift bij uiterst dringende noodzakelijkheid van 26 april 2018 en de zitting van uw Raad op 3 mei 2018.

Er is aldus een ernstige indicatie dat de vergunninghouder op zeer korte termijn zal starten met de uitvoering van de vergunning en dat deze op zeer korte termijn volledig zal zijn uitgevoerd. Gelet op het voorgaande zal de gewone schorsingsprocedure niet doeltreffend zijn voor de verzoekende partij.

Op het ogenblik dat door uw Raad een uitspraak zou kunnen worden gedaan, zal immers de vergunning, volledig zijn uitgevoerd en zullen de erfgoedwaarden zijn aangetast.

Ook een gewone schorsingsprocedure bij Uw Raad neemt ontegensprekelijk steeds enkele maanden in beslag.

Uw Raad oordeelde in verband met het voorliggende terras reeds in het arrest van 12 maart 2019 met nummer RvVb-UDN-1819-0727:

“De met de bestreden beslissing vergunde terrasoverkapping wordt geplaatst tegen een pand op de hoek van Pandreitje en de Braambergstraat, dat (onder meer) is gelegen binnen het, op het ogenblik dat de verwerende partij de bestreden beslissing neemt, voorlopig (en ondertussen definitief) beschermd stadsgezicht “Vismarkt, Huidenvettersplein en Rozenhoedkaai met omgeving”.

In het beschermingsbesluit wordt beschreven dat het stadsgezicht door een aantal erfgoedelementen en erfgoedkenmerken wordt bepaald, waaronder door het pand, waarop de bestreden beslissing betrekking heeft, en waarvan de kenmerken worden omschreven en ook foto's werden opgenomen in de fotobijlagen bij dit beschermingsbesluit.

Zowel de verzoekende partij als de gemeentelijke stedenbouwkundige ambtenaar en de provinciale stedenbouwkundige ambtenaar adviseerden ongunstig omdat de aanvraag een negatieve impact heeft op de erfgoedwaarden, omwille van de visuele verstoring van de historische architectuur.

3. De Raad oordeelt dat de verzoekende partij, omwille van de concrete omstandigheden, meer bepaald het voorwerp van de bestreden vergunning, in haar

verzoekschrift en met documenten aantoont dat de zaak uiterst dringend noodzakelijk is.

De verzoekende partij stelt terecht dat de gewone schorsingsprocedure niet doeltreffend is om te vermijden dat de met de bestreden beslissing vergunde terrasoverkapping de historische baksteenarchitectuur, die kenmerkend is voor de Brugse binnenstad, en het typerend straatbeeld van het Pandreitje visueel zal verstoren, zoals ook blijkt uit het ongunstig advies van het agentschap Onroerend Erfgoed, zodat haar overheidstaak en bestuursopdracht van beheerder en beschermer van het onroerend erfgoed in Vlaanderen in het gedrang komt.

Dat er voordien reeds een gelijkaardige terrasoverkapping was, los van de discussie of die al dan niet vergund was, doet niet terzake om de nadelige gevolgen van de met de bestreden beslissing verleende vergunning te beoordelen: de aanvraag beoogt immers een nieuwe terrasoverkapping, met een ander uitzicht dan voordien (een boogvorm, wit zeildoek, zwarte aluminium draagconstructie, balustrade in smeedwerk), voor een pand dat sinds 6 februari 2018 gelegen is in een voorlopig beschermd stadsgezicht, dat definitief beschermd werd na het nemen van de bestreden beslissing.

Alle verwijzingen naar vorige situaties zijn dan ook niet relevant en de verzoekende partij heeft de voor haar nadelige gevolgen van de bestreden beslissing voldoende toegelicht.

De eerste tussenkomende partij tracht nog aan te tonen dat er geen causaal verband is tussen de bestreden beslissing en die nadelige gevolgen omdat het terras al meer dan 100 jaar bestaat en dus geen storend element is.

Voormelde, door de verzoekende partij toegelichte, nadelige gevolgen zijn echter wel degelijk veroorzaakt door de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing.

De verzoekende partij licht voldoende toe dat, niettegenstaande er al verschillende jaren een terras is, deze specifieke, met de bestreden beslissing vergunde, terrasoverkapping afbreuk doet aan de erfgoedwaarden van een pand dat gelegen is in een voorlopig beschermd stadsgezicht.

Het kan evenmin worden betwist dat de opbouw van de terrasoverkapping, omwille van de aard ervan en de materialen (een gesloten terrasconstructie met een verhoogde houten vloer met luifelconstructie op poten aan de voorzijde, afgesloten met twee glazen windschermen tot boven toe gesloten en een doorzichtig rolgordijn dat aan de voorzijde naar beneden kan gehaald worden) op zeer korte termijn kan worden voltooid:

dat blijkt ook uit de korte tijdsspanne tussen het instellen van de eerdere procedure tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid en de uitvoering van de bestreden beslissing in mei 2018.

Het is dan ook aannemelijk dat de met de bestreden beslissing vergunde terrasconstructie midden maart 2019 opnieuw zal worden opgericht, zodat het resultaat van een gewone schorsingsvordering, wanneer de verzoekende partij die zou hebben ingesteld, te laat zou zijn gekomen om, rekening houdend met de normale behandelingstermijn van een gewone schorsingsvordering, een efficiënt rechtsherstel te bekomen: de door de verzoekend partij opgeworpen aantasting van de erfgoedwaarden zou zich dan immers al gerealiseerd hebben.

De verzoekende partij heeft dan ook diligent gehandeld, niettegenstaande het “stilzitten” tot eind februari 2019 en het niet instellen van een gewone schorsingsprocedure.

Het diligent optreden van de verzoekende partij kan niet worden afgemeten aan het tijdsverloop tussen de kennisname van de bestreden beslissing en het instellen van haar vordering.

Het DBRC-decreet laat precies toe op ieder ogenblik de schorsing of de schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de tenuitvoerlegging van een bestreden beslissing te vorderen, zodat het mogelijk is dat een zaak, omwille van gewijzigde omstandigheden, pas na verloop van tijd dringend, of zelfs (opnieuw) uiterst dringend, wordt.

De verzoekende partij maakt op het eerste gezicht voldoende aannemelijk dat het resultaat van een gewone schorsingsvordering, wanneer ze die zou hebben ingesteld, naar alle waarschijnlijkheid onherroepelijk te laat zou komen om, rekening houdend met de normale behandelingstermijn van een gewone schorsingsvordering, een efficiënt rechtsherstel te bekomen.

De door de verzoekende partij aangevoerde hinder en nadelen, en meer bepaald de visuele verstoring van de historisch kenmerkende baksteenarchitectuur, kan zich zeer snel realiseren.

Bovendien waren de met de bestreden beslissing vergunde werken al kort na het instellen van de eerste procedure tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid uitgevoerd.

Het kan de verzoekende partij dan ook niet ten kwade geduid worden dat zij heeft willen afwachten of de terrasconstructie, conform het reglement van de stad Brugge, opnieuw zou worden verwijderd in november 2018 en nu pas opnieuw initiatief neemt omdat de terrasoverkapping teruggeplaatst kan worden vanaf maart 2019.

Omwille van de bijzondere situatie, gecreëerd door het reglement van de stad Brugge, dat een constructie kan worden opgericht om daarna gedurende vier maanden te worden verwijderd en dan opnieuw opgericht te worden, kan een gewone schorsingsprocedure geen soelaas bieden.

De verzoekende partij is diligent, en met de gepaste spoed, opgetreden en bij de beoordeling van de vereiste terughoudendheid bij het instellen van de uitzonderingsprocedure tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid moet men rekening houden met de specifieke omstandigheden.

De argumentatie van de eerste en van de tweede tussenkomen partij dat de oprichting van de terrasconstructie omkeerbaar is, en opnieuw kan weggehaald worden, kan, nog los van de vraag of dit zo eenvoudig is als deze procespartijen voorhouden, er niet toe leiden dat de vordering van de verzoekende partij niet als uiterst dringend kan beschouwd worden.

Het schorsen van de tenuitvoerlegging van een stedenbouwkundige vergunning is toekomstgericht: sinds de inwerkingtreding van het DBRC-decreet moet de verzoekende partij bij haar schorsingsvordering niet aannemelijk maken dat de nadelige gevolgen moeilijk of niet te herstellen zijn, maar wel dat een hoogdringende behandeling van de zaak gewenst is of dat er sprake is van uiterst dringende noodzakelijkheid.

De verzoekende partij toont, met betrekking tot de met de bestreden beslissing verleende vergunning en omwille van de specifieke omstandigheden, dan ook aan dat de het resultaat van de gewone schorsingsprocedure te laat zal komen om de realisatie van het aangevoerde nadelige gevolg van het aantasten van het beschermd stadsgezicht, dat voor haar voortvloeit uit de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing, te voorkomen.

Er is dan ook voldaan aan de in artikel 40, §2, eerste lid, 1° DBRC-decreet gestelde voorwaarde dat een bestreden vergunningsbeslissing alleen geschorst kan worden bij uiterst dringende noodzakelijkheid wanneer er uiterst dringende noodzakelijkheid wordt aangetoond.”

In het arrest van 19 mei 2020 (RvVb-UDN-1920-0861) over ditzelfde terras werd een tweede maal geoordeeld:

“2. De verwerende partij vergunt met de bestreden beslissing de plaatsing van een (vernieuwde) terrasoverkapping.

Het dossier heeft een voorgeschiedenis met betrekking tot de procedure bij uiterst dringende noodzakelijkheid.

De verzoekende partij heeft op 26 april 2018 al een (eerste) vordering ingediend tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de tenuitvoerlegging van een op 8 maart 2018 verleende stedenbouwkundige vergunning voor de plaatsing van een (vernieuwde) terrasoverkapping. De Raad verwerpt met het arrest van 8 mei 2018 met nummer RvVb/UDN/1718/0848 die vordering van de verzoekende partij omwille van de uitvoering, op dat ogenblik, van de toen verleende vergunning door de (tijdelijke) plaatsing van die (vernieuwde) terrasoverkapping.

De verzoekende partij heeft een nieuwe vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de op 8 maart 2018 verleende vergunning ingediend omdat het toenmalig geldend reglement met betrekking tot de vaste horecaterrassen van de stad Brugge bepaalde dat vaste terrassen alleen geplaatst mochten worden van 15 maart tot en met 15 november, zodat de met de toen bestreden beslissing vergunde terrasoverkapping (tijdelijk) verwijderd was en op 15 maart 2019 opnieuw geplaatst kon worden. De Raad schorst met het arrest van 12 mei 2019 met nummer RvVb/UDN/1819/0727 bij uiterst dringende noodzakelijkheid de tenuitvoerlegging van die vergunning en vernietigt de beslissing van 8 maart 2018 met het arrest van 10 september 2019 met nummer RvVb-A-1920-0035.

Inmiddels is er een nieuw reglement van de stad Brugge “betreffende horecaterrassen op het openbaar domein” van 24 september 2019. Conform dit reglement moeten de terrassen worden weggenomen op de maandag na de Kerstvakantie en mogen ze terug opgebouwd worden op de eerste zaterdag van de Paasvakantie.

Het wordt niet betwist dat de met de nu bestreden beslissing vergunde plaatsing van een (vernieuwde) terrasoverkapping nog niet uitgevoerd is.

De verzoekende partij stelt dat er nu weliswaar maatregelen gelden met betrekking tot de coronacrisis, zodat het restaurant, waarvoor de verwerende partij met de bestreden beslissing de plaatsing van een (vernieuwde) terrasoverkapping vergunt, niet mag openen, maar dat dit “wellicht over enkele weken wel het geval (zal) zijn”.

De verzoekende partij stelt dat het "te verwachten (valt) dat, gelet op het reglement, de verkregen vergunning en de houding in het verleden, het terras op heel korte tijd zal worden opgericht", zodat alleen het opstarten van een procedure tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid de tenuitvoerlegging van de vergunning, door de plaatsing van een (vernieuwde) terrasoverkapping, kan voorkomen.

De met de bestreden beslissing vergunde plaatsing van een (vernieuwde) terrasoverkapping gebeurt tegen een pand op de hoek van Pandreitje en de Braambergstraat, dat (onder meer) is gelegen binnen het definitief beschermd stadsgezicht "Vismarkt, Huidenvettersplein en Rozenhoedkaai met omgeving". In het beschermingsbesluit wordt beschreven dat het stadsgezicht door een aantal erfgoedelementen en erfgoedkenmerken wordt bepaald, waaronder het pand, waarop de bestreden beslissing betrekking heeft, en waarvan de kenmerken worden omschreven en waarvan ook foto's opgenomen zijn in de fotobijlagen bij het beschermingsbesluit.

Zowel de verzoekende partij als de gemeentelijke stedenbouwkundige ambtenaar en de provinciale stedenbouwkundige ambtenaar adviseren ongunstig omdat de aanvraag, omwille van de visuele verstoring van de historische architectuur, een negatieve impact heeft op de erfgoedwaarden.

3. De Raad oordeelt dat de verzoekende partij, omwille van de concrete omstandigheden, meer bepaald het voorwerp van de bestreden vergunning, in haar verzoekschrift en met documenten aantoont dat de behandeling van de vordering uiterst dringend noodzakelijk is.

De gewone schorsingsprocedure is niet doeltreffend om te vermijden dat de met de bestreden beslissing vergunde plaatsing van een (vernieuwde) terrasoverkapping de historische baksteenarchitectuur, die kenmerkend is voor de Brugse binnenstad, en het typerend straatbeeld van het Pandreitje visueel zal verstoren.

De tussenkomen partij verwijst wel naar de beslissingen van de Nationale Veiligheidsraad met betrekking tot de coronacrisis en stelt dat zij nog geen terrasoverkapping mag bouwen en er over de opening van restaurants en cafés pas na 8 juni 2020 zal worden beslist.

Het kan echter niet worden betwist dat de met de bestreden beslissing vergunde plaatsing van een (vernieuwde) terrasoverkapping, omwille van de aard ervan en de materialen (een gesloten terrasconstructie met een verhoogde houten vloer met luifelconstructie op poten aan de voorzijde, afgesloten met twee glazen windschermen,

tot boven toe gesloten, en een doorzichtig rolgordijn dat aan de voorzijde naar beneden kan gehaald worden) op zeer korte termijn kan worden uitgevoerd: dat blijkt ook uit de korte tijdsspanne tussen het instellen van een eerdere vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid en de uitvoering van de toen bestreden beslissing in 2018.

De verzoekende partij maakt voldoende waarschijnlijk dat de met de bestreden beslissing vergunde werken op zeer korte termijn, eventueel zelfs onmiddellijk, én volledig, uitgevoerd kunnen worden, zonder te moeten wachten tot de restaurants terug mogen openen.

Wanneer de verzoekende partij moet wachten tot het ogenblik dat de restaurants terug mogen openen (hetgeen op zeer korte termijn kan gebeuren), riskeert zij het verwijt dat ze dan niet met de nodige diligentie is opgetreden en dat de plaatsing van de (vernieuwde) terrasoverkapping op het ogenblik van de indiening of van de behandeling van de vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid al gerealiseerd is.

De door de verzoekende partij aangevoerde redenen voor de noodzaak van een uitspraak bij uiterst dringende noodzakelijkheid zijn afdoende concreet en gedocumenteerd om te overtuigen dat de verzoekende partij diligent gehandeld heeft.

De verzoekende partij is een belanghebbende derde, die geen invloed heeft op de aanvang en de snelheid van uitvoering van een vergunning.

Bovendien hebben zowel de tussenkomen partij als de verzoekende partij geen invloed op de beslissingen van de Nationale Veiligheidsraad met betrekking tot de opening van de restaurants, noch op het verder verloop van het aantal besmettingen.

Het is dan ook aannemelijk dat de met de bestreden beslissing vergunde plaatsing van een (vernieuwde) terrasoverkapping zo snel mogelijk zal gebeuren, zodat het resultaat van een eventuele gewone schorsingsvordering te laat zou komen om, rekening houdend met de normale behandelingstermijn van een gewone schorsingsvordering, een efficiënt rechtsherstel te bekomen: de door de verzoekende partij opgeworpen aantasting van de erfgoedwaarden zou zich dan immers al gerealiseerd hebben.”

Ook in een gelijkaardige zaak over een terras aan de Vismarkt 4, dat zich binnen hetzelfde dorpsgezicht bevindt, werd een schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid toegestaan (RvVb-UDN-1819/0728).

Uw Raad oordeelde ook in andere gelijkaardige situaties (nr. RvVb/UDN/1516/0118 van 16 oktober 2015):

“De specifieke aard van de werken doet naar het oordeel van de Raad evenzeer aannemen dat de behandeling en de beslechting van de procedure ten gronde, en zelfs van een reguliere vordering tot schorsing, hun beslag niet zullen hebben gehad voor de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing, minstens voor wat de sloop van het schoolgebouw betreft, en in die zin in het voorliggende dossier geen soelaas zal kunnen bieden. Het gegeven dat de belanghebbenden in hun nota’s voorhouden dat er nog geen voorbereidingen met het oog op uitvoering van de bestreden beslissing zouden zijn getroffen, doet hieraan geen afbreuk.”

Tevens oordeelde uw Raad (RvVb 11 april 2016, nr. 1516/RvVb/0441/UDN; RvVb 6 mei 2016, nr. 1516/RvVb/0546/UDN):

“Wanneer de verzoekende partij moet wachten tot op het terrein uit bepaalde feiten en omstandigheden duidelijk blijkt dat de vergunde werken zullen worden uitgevoerd, hetgeen omwille van de aard van de werken (de sloop van aaneensluitende, goed toegankelijke panden) wellicht pas onmiddellijk voor de start van de sloopwerken zal blijken, loopt zij het risico dat haar verweten wordt dat ze niet met de nodige diligentie opgetreden is, en bovendien dat de sloop, op het ogenblik van het inleiden van de procedure, al gebeurd is.”

en ook nog (17 januari 2017, nr. RvVb/UDN/1516/0495):

“De Raad oordeelt dat verzoekende partij in het licht van de concrete omstandigheden van de zaak, inzonderheid het voorwerp van de bestreden vergunning, aan de hand van de uiteenzetting in haar verzoekschrift en haar overtuigingsstukken aantoont dat de zaak uiterst dringend noodzakelijk is. Haar betoog, dat de gewone schorsingsprocedure niet doeltreffend zal zijn om te vermijden dat de voorgevel van het pand, die in haar ongunstig advies wordt getypeerd als beeldbegeleitend binnen het beschermd stadsgezicht, wordt gesloopt (en vervangen door ‘moderne architectuur’), waardoor haar overheidstaak en bestuursopdracht van beheerder en beschermer van het onroerend erfgoed in Vlaanderen in het gedrang komt, overtuigt.”

18. De verzoekende partij heeft met gepaste spoed en diligentie opgetreden. De betekening gebeurde bij aangetekende brief van 17 maart 2020 aan het agentschap op dienst in Brugge (die gelet op de Corona-maatregelen, heel beperkt bemand is) en niet aan de raadsman (waar voor de procedure keuze van woonplaats werd gedaan).

19. Uit de diverse adviezen (van het agentschap Onroerend Erfgoed, de gemeentelijke en provinciale stedenbouwkundige ambtenaar, dienst Stedenschoon, enz), alsook het beroepschrift, de replieknota en de andere procedurele stukken opgesteld door of namens het

agentschap, blijkt dat een terrasconstructie een aantasting inhoudt van de erfgoedwaarden die door het beschermingsbesluit worden erkend.

De erfgoedwaarden uit het beschermingsbesluit betreffen aan het Pandreitje onder meer een lijstgevel met centrale getrapte top en het feit dat de gevel is opengewerkt met rechthoekige vensters onder strek en voor de zolder met bijkomende afgeschuinde dagkanten en geblokte ontlastingsboog. Het is een Neo-barokke aanbouw van vier traveeën breed getypeerd door een centrale tuitgevel, kruiskozijsen en geblokte ontlastingsbogen met mascaronsluitstenen.

De deputatie stelt in de bestreden beslissing zelf dat de horecazaak zeer beeldbepalend is als men vanaf de Dijver richting de Vismarkt gaat.

Het aanbrengen van een terrasluifel van 18 meter breed en 3,8 meter diep, gedurende meer dan drie vierden van het jaar (vanaf de eerste zaterdag van de paasvakantie tot en met de laatste zondag van de kerstvakantie), is een storende ingreep die het historisch architecturaal beeld verstoort.

De vergunde terrasconstructie onttrekt tijdens 9 maanden van het jaar een belangrijk gedeelte van de gevel aan het zicht.

Het wegnemen van het zicht op de langsgevel komt in alle adviezen en verslagen aan bod als storende ingreep.

Er kan niet ernstig worden betwist dat het aanbrengen van een luifel van ca 68 m² voor het gebouw – minstens – een belangrijk deel van het zicht op de gevel aan het Pandreitje zal wegnemen.

20. Door de bestreden beslissing, met name een vergunning tot het oprichten van een terrasoverkapping binnen een beschermd stadsgezicht en binnen het Unescowerelderfgoed, wordt de verzoekende partij geconfronteerd met een dreigende schade aan dit waardevolle, beschermde, erfgoed.

Uit de adviezen blijkt een verstoring van het historische architecturale beeld, wat overduidelijk een aantasting is van de erfgoedwaarden die door het beschermingsbesluit worden erkend.

Wat het Pandreitje betreft, wordt in het beschermingsbesluit als erfgoedwaarde verwezen naar een lijstgevel met centrale getrapte top. “Het linker bovenvenster is een gedicht zandstenen kruiskozijs onder geblokte ontlastingsboog. De gevel is opengewerkt met rechthoekige vensters onder strek en voor de zolder met bijkomende afgeschuinde dagkanten en geblokte

ontlastingsboog. Neo-barokke aanbouw van vier traveeën breed getypeerd door een centrale tuitgevel, kruiskozijnen en geblokte ontlastingsbogen met mascaronsluitstenen”.

Het zicht op deze gevel wordt sterk belemmerd door de aanwezigheid van een aan de gevel bevestigde terrasluifel, gedurende meer dan drie vierden van het jaar.

De verzoekende partij ziet onder meer haar overheidstaak en bestuursopdracht waarmee ze belast is, verhinderd. Onroerend Erfgoed is een Agentschap van de Vlaamse overheid dat het onroerend erfgoed onderzoekt, inventariseert, beheert, beschermt en de informatie hierover ontsluit (zie het besluit van de Vlaamse regering van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed, onder meer artikel 3, 2°).

Deze kerntaken worden door de bestreden vergunningsbeslissing aan het Agentschap ontnomen, omdat het beschermde stadsgezicht zal worden aangetast, ontsierd en beschadigd op basis van de bestreden beslissing.

Uw Raad oordeelde reeds in eerdere gelijkaardige geschillen dat de verzoekende partij, als beheerder en beschermer van het onroerend erfgoed in Vlaanderen, de ernst van het nadeel voldoende concreet en precies heeft aangetoond indien de sloop van een gebouw zou worden uitgevoerd en de werking van de diensten van de verzoekende partij dermate in het gedrang wordt gebracht dat zij haar taak als overheid niet meer naar behoren zou kunnen uitoefenen (zie RvVb 26 februari 2013, nr. S/2013/0039; RvVb 1 december 2015, nr. RvVB/S/1516/0316; RvVb 13 oktober 2015, nr. RvVb/S/1516/0099; RvVb 20 oktober 2015, nr. RvVb/S/1516/0129; RvVb 28 juli 2015, nr. RvVb/S/2015/0090; RvVb 11 april 2016, nr. 1516/RvVb/0441/UDN; RvVb 6 mei 2016, nr. 1516/RvVb/0546/UDN).

Uw Raad oordeelde reeds eerder in verband met het voorkomen van de aantasting van het beschermde dorpsgezicht (RvVb/UDN/1718/0668 van 19 maart 2018):

“De Raad begrijpt de uiteenzetting van de verzoekende partij, mede in samenhang met het door haar ingeroepen middel en gelet op haar decretale opdracht, in die zin dat zij de aantasting van het beschermde dorpsgezicht wenst te voorkomen. Niet enkel door het verhinderen van de sloop van de bestaande gebouwen, hetgeen thans niet langer mogelijk lijkt, maar ook door de bouw van de met de bestreden beslissing vergunde meergezinswoning.

...

2.2 De concrete omstandigheden van het dossier leren de Raad dat de tussenkomende partij de afwikkeling van de procedure te gronde, dan wel van een desgevallend nog in te leiden vordering tot schorsing niet zal afwachten en dat deze derhalve te laat zullen

komen. De tussenkomen partij heeft immers, wat weliswaar haar volste recht is, zodra mogelijk een aanvang genomen met de uitvoering van de bestreden beslissing middels de sloop van de op het perceel aanwezige gebouwen.

*Er kan derhalve in redelijkheid aangenomen worden dat zij evenzeer spoedig een aanvang zal nemen met de oprichting van de vergunde meergezinswoning waardoor de door de verzoekende partij aangehaalde (verdere) aantasting van het beschermde dorpsgezicht (door de bouw van de meergezinswoning) zich zal verwezenlijken. De omstandigheid dat het perceel waarop de bestreden beslissing betrekking heeft zich aan de buitengrens van het beschermde dorpsgezicht bevindt, is in deze irrelevant.”
(eigen aanduiding)*

21. De vereiste uiterst dringende noodzakelijkheid is zonder twijfel opnieuw aanwezig.
...”

2.

De tussenkomen partij stelt in haar schriftelijke uiteenzetting:

“ ...

3.

De feiten en de omvang van de werken zijn intussen verschillend met diegene uit de voorgaande procedures voor Uw Raad.

In het arrest van 19 mei 2020 werd nog het volgende geoordeeld omtrent de terrasoverkapping:

De gewone schorsingsprocedure is niet doeltreffend om te vermijden dat de met de bestreden beslissing vergunde plaatsing van een (vernieuwde) terrasoverkapping de historische baksteenarchitectuur, die kenmerkend is voor de Brugse binnenstad, en het typerend straatbeeld van het Pandreitje visueel zal verstoren.

Het enkele feit dat de vergunde werken relatief gemakkelijk en snel kunnen worden uitgevoerd, toont de hoogdringendheid niet aan. Het is aan verzoekende partij om met concrete en aan de zaak eigen gegevens aan te tonen dat de zaak hoogdringend is, gelet op de nadelige gevolgen die gepaard gaan met de tenuitvoerlegging van de bestreden vergunning. (RvVb 20 juli 2015, S/2015/0088, TROS-Nieuwsbrief 2016/02, 27)

4.

Een schorsingsvordering met uiterst dringende noodzakelijkheid dient in causaal verband te staan met de manifestering van de hinderaspecten waarop de verzoekende partij zich pleegt te beroepen en de bestreden beslissing (zie o.m. RvVb 3 april 2018, met nr.

RvVb/UDN/1718/0713). Uit het voorliggende fotomateriaal blijkt naar genoegen dat het kwestig terras, en ook de omliggende terrassen, reeds meer dan 100 jaar ter plaatse aanwezig zijn.

In de mate dat verzoekende partij in deze omstandigheden hoog houdt dat er een causaal verband zou bestaan tussen enerzijds de bestreden beslissing en anderzijds de door haar ingeroepen hinderfactoren die zouden voortkomen uit de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing, kan zij geenszins worden bijgetreden.

Meer nog, en zoals blijkt uit de bovenstaande fotoreportage, alsook het fotomateriaal in bijlage, zou het stadsgezicht en het Unesco-werelderfgoed aan authenticiteit inboeten, mochten de terrassen – waaronder deze van verzoekende partij tot tussenkomst – verdwijnen uit dit specifiek stadsbeeld.

Hoe kan in die omstandigheden ernstig worden verdedigd dat terrassen, die meer dan 100 jaar behoren tot het vertrouwd stadsgezicht en aldus deel uitmaken van het te behouden erfgoed, in enkele dagen tijd zouden moeten worden verwijderd... omdat zij de plaatselijke erfgoedwaarden zouden schenden?

In het licht van dit gegeven kan verzoekende partij in het geheel niet een bewijs voor het vereiste causaal verband vinden in het definitief beschermingsbesluit van 13 november 2018; immers, hoe kan een terrasconstructie die reeds meer dan 100 jaar ter plaatse aanwezig is, als een “storend element” worden ervaren waarvan de onmiddellijke verwijdering noodzakelijk zou zijn.

Uit dit fotografisch materiaal blijkt eens te meer dat verzoekende partij faalt in haar bewijslast nopens het causaal verband tussen enerzijds het uitvoeren van de bestreden beslissing en anderzijds de hinderaspecten die beweerdelijk zouden voortkomen uit de uitvoering van de bestreden beslissing.

5.

Er is alleszins geen sprake van nadelige gevolgen die voortvloeien uit de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing, die voorkomen kunnen worden door de schorsing ervan.

Vooreerst dient opgemerkt te worden dat het enkel nog gaat om een intrekbare rechte luifel met een houten terras.

De ongenueanceerde stelling dat een luifel een visuele verstoring betekent is onredelijk.

Dit betekent immers dat er in geen enkel stads- of dorpsgezicht een luifel aanwezig zou mogen zijn.

De rechte luifel doet geen afbreuk aan de historische baksteenarchitectuur, aangezien deze op elk moment zichtbaar blijft.

Bovendien laat het terrasreglement niet toe dat er het ganse jaar terras wordt gehouden, zodat de luifel niet het ganse jaar aanwezig is. Bovendien is het luifel intrekbaar en gesloten tijdens periodes dat het terras gesloten is. Bijgevolg is de luifel nooit de ganse dag en nacht open zijn.

Op heden is er nog steeds de bestaande bevestigingsbalk aanwezig, zodat de luifel geen enkele bijkomende impact heeft op het stadsgezicht(zie onderstaande foto).

[...]

De terrassen en horeca-zaken maken deel uit van de sfeer en beleving van een stad. Het maakt de stad aantrekkelijk voor bezoeker en toeristen. Een mooi terras dat zich inpast in het stadsgezicht is dus een meerwaarde van een stad. Een terras is in de binnenstad noodzakelijk om een restaurant draaiende te houden. De binnenruimte is te beperkt om voldoende inkomsten te kunnen genereren.

Het Onroerend Erfgoeddecreet vereist verder niet dat de eigenaar het onroerend goed in een betere staat brengt dan vóór het moment van bescherming. (Cf. artikel 15 Monumentendecreet: Cass. (3e k.) AR C.14.0366.N, 21 november 2016 (Gemachtigde ambtenaar onroerend erfgoed / R.B., G.V.), <http://www.cass.be> (1 december 2016), concl. MORTIER, R.; TMR 2017/2, 213)

In casu is er een bestaande vergunde houten constructie. De nieuw vergunde situatie is geen verslechtering ten op zichte van de houten constructie, integendeel!

De luifel zorgt juist voor meer zichtbaarheid van de gevel, zodat er een verbetering is voor het erfgoed. De uitvoering van het vergunde leidt er bijgevolg toe dat een verbetering optreedt wat betreft de zichtbaarheid van de erfgoedwaarden.

Hoe dan ook valt hoegenaamd niet in te zien welk historisch architecturale beeld verstoord zal worden, nu sinds jaar en dag (al meer dan 100 jaar) een gelijkaardig terras aanwezig was dat bovendien het beeld meer verstoorde dan het huidig vergunde terras.

Zowel Onroerend Erfgoed als de Commissie Stedenschoon kiezen expliciet voor een rechte luifel!

De verwijzing naar rechtspraak van Uw Raad inzake de sloop van een beschermd gebouw die door verzoekende partij wordt aangehaald doet niet terzake. Enige parallel met onderhavig dossier is volstrekt onbestaande.

De aanwending van de procedure bij uiterst dringende noodzakelijkheid dient een 'uitzonderingsprocedure' te blijven en beperkt te worden tot die gevallen waarbij de 'uiterst dringende noodzaak' onmiddellijk voor iedereen duidelijk is, of door de verzoekende partij op duidelijke wijze aannemelijk wordt gemaakt. (cfr. RvVb 26 maart 2018, RvVb/UDN/1718/0695.)

Verzoekende partij maakt deze uiterst dringende noodzaak geenszins (concreet) aannemelijk.

Deze vaststelling volstaat om de vordering af te wijzen.

..."

Beoordeling door de Raad

1.

De verzoekende partij die aanvoert dat haar vordering uiterst dringend is, moet in het verzoekschrift onderbouwd uiteenzetten waarom dat zo is (artikel 40, §3 DBRC-decreet).

De verzoekende partij moet dus voldoende precies en aannemelijk aantonen dat ze nadelige gevolgen kan ondervinden door de bestreden beslissing, en dat zelfs het eventueel resultaat van een (gewone) schorsingsprocedure te laat zal komen om die gevolgen te voorkomen.

Van de verzoekende partij wordt bovendien verwacht dat ze met de gepaste spoed en diligentie optreedt, en de uiterst dringende noodzakelijkheid niet zelf in de hand werkt of nadelig beïnvloedt.

2.

De verwerende partij vergunt met de bestreden beslissing onder voorwaarden de plaatsing van een houten terrasvloer en een luifel op basis van de plannen van 22 februari 2021.

Er is een voorgeschiedenis met betrekking tot de uiterst dringende noodzakelijkheid.

De Raad verwerpt met het arrest van 8 mei 2018 met nummer RvVb/UDN/1718/0848 een (eerste, op 26 april 2018) door de verzoekende partij ingediende vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de tenuitvoerlegging van een op 8 maart 2018 verleende stedenbouwkundige vergunning voor de plaatsing van een (vernieuwde) terrasoverkapping omwille van de, op dat ogenblik gerealiseerde, uitvoering van de met die beslissing verleende vergunning door de (tijdelijke) plaatsing van de (vernieuwde) terrasoverkapping.

De verzoekende partij heeft een nieuwe vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de tenuitvoerlegging van de op 8 maart 2018 verleende vergunning ingediend omdat het toen geldend reglement met betrekking tot de vaste horecaterrassen van de stad Brugge bepaalde dat vaste terrassen alleen van 15 maart tot en met 15 november geplaatst mochten worden, zodat de met de toen bestreden beslissing vergunde terrasoverkapping (tijdelijk) verwijderd was en op 15 maart 2019 opnieuw geplaatst kon worden.

De Raad schorst met het arrest van 12 mei 2019 met nummer RvVb/UDN/1819/0727 bij uiterst dringende noodzakelijkheid de tenuitvoerlegging van die vergunning en vernietigt de beslissing van 8 maart 2018 met het arrest van 10 september 2019 met nummer RvVb-A-1920-0035.

Na de herneming van de bestuurlijke beroepsprocedure verklaart de verwerende partij het bestuurlijk beroep op 19 maart 2020 ongegrond en verleent onder voorwaarden een stedenbouwkundige vergunning.

De Raad schorst met het arrest van 19 mei 2020 met nummer RvVb-UDN-1920-0861 bij uiterst dringende noodzakelijkheid de tenuitvoerlegging van die vergunning en vernietigt de beslissing van 19 maart 2020 met het arrest van 3 december 2020 met nummer RvVb-A-2021-0346.

Het wordt niet betwist dat de met de nu bestreden beslissing vergunde plaatsing van een houten terrasvloer en een luifel nog niet uitgevoerd is, integendeel: de raadsman van de tussenkomenende partij verklaart ter zitting dat de met de bestreden beslissing vergunde luifel (zelfs) nog niet besteld is en niet voor 15 mei 2021 geplaatst zal kunnen worden.

De verzoekende partij stelt dat er nu weliswaar maatregelen gelden met betrekking tot de coronacrisis, zodat het restaurant, waarvoor de verwerende partij met de bestreden beslissing de plaatsing van een terrasvloer en een luifel vergunt, niet mag openen, maar dat dit “wellicht over enkele weken wel het geval [zal] zijn”, en dat het “te verwachten [is] dat, gelet op het reglement, de verkregen vergunning en de houding in het verleden, het terras op heel korte tijd zal worden opgericht”, zodat alleen het opstarten van een procedure tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid de tenuitvoerlegging kan voorkomen van de met de bestreden beslissing vergunde plaatsing van een terrasvloer en luifel aan een op de hoek van Pandreitje en de Braambergstraat gelegen pand, dat (onder meer) gelegen is in het definitief beschermd stadsgezicht “Vismarkt, Huidenvettersplein en Rozenhoedkaai met omgeving”.

Volgens het beschermingsbesluit wordt dat stadsgezicht bepaald door een aantal erfgoedelementen en erfgoedkenmerken, waaronder het pand, waarop de bestreden beslissing betrekking heeft, waarvan de kenmerken worden beschreven en waarvan in de fotobijlagen bij het beschermingsbesluit ook foto's opgenomen zijn.

Een "terras" is in de uitgebreide beschrijving van het stadsgezicht in het Beschermingsbesluit helemaal niet vermeld, zodat het terras, waarop de bestreden beslissing betrekking heeft, niet al "meer dan 100 jaar ... tot het vertrouwd stadsgezicht (behoort en) een deel (is) van het te behouden erfgoed".

Uit de "terrasreglementen" blijkt ook duidelijk een uitdoofscenario, waardoor vroeger vergunde zonneluifels, ter vrijwaring van het beschermd stadsgezicht, uiteindelijk zullen verdwijnen.

Zowel de verzoekende partij als de gemeentelijke stedenbouwkundige ambtenaar en de provinciale stedenbouwkundige ambtenaar adviseren ongunstig omdat de aanvraag, omwille van de visuele verstoring van de historische architectuur, een negatieve impact heeft op de erfgoedwaarden.

3.

De Raad oordeelt dat de verzoekende partij, omwille van de concrete omstandigheden, meer bepaald het voorwerp van de bestreden vergunning, in haar verzoekschrift en met documenten aantoont dat de behandeling van de vordering uiterst dringend noodzakelijk is.

De gewone schorsingsprocedure is niet doeltreffend om te vermijden dat de met de bestreden beslissing vergunde plaatsing van een terrasvloer en een luifel de historische baksteenarchitectuur, die kenmerkend is voor de Brugse binnenstad, en het typerend straatbeeld van het Pandreitje, visueel zal verstoren

De met de bestreden beslissing vergunde plaatsing van een terrasvloer en een luifel kan, omwille van de aard ervan en de materialen (een terrasconstructie met een verhoogde houten vloer met een rechte luifelconstructie, en een zwart rolgordijn dat over de volledige breedte (18 meter) en aan de voorzijde over de volledige diepte (3,8 meter) kan worden ontrold) op zeer korte termijn uitgevoerd worden, zoals ook blijkt uit de korte tijdsspanne tussen het instellen van een eerdere vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de tenuitvoerlegging en de uitvoering van de in 2018 bestreden beslissing van 8 maart 2018.

De Raad oordeelt dat de met de bestreden beslissing vergunde werken eventueel zelfs onmiddellijk volledig uitgevoerd kunnen worden, zonder te moeten wachten tot de restaurants (of zelfs alleen maar de ‘terrassen’) opnieuw mogen openen, en voormelde verklaring van de raadsman van de tussenkomen partij dat de met de bestreden beslissing vergunde luifel niet voor 15 mei 2021 geplaatst zal kunnen worden, doet daar geen afbreuk aan.

Wanneer de verzoekende partij met het instellen van een vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid moet wachten tot de restaurants (of zelfs alleen maar de ‘terrassen’), na beëindiging van maatregelen met betrekking tot de coronacrisis, mogen openen (hetgeen zeer spoedig kan gebeuren), riskeert zij het verwijt dat ze dan niet met de nodige diligentie is opgetreden en dat de met de bestreden beslissing vergunde plaatsing van een terrasvloer en een luifel, op het ogenblik van de indiening, of van de behandeling, van de vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid, al gerealiseerd is.

De Raad oordeelt dat de verzoekende partij de noodzaak van een uitspraak bij uiterst dringende noodzakelijkheid afdoende concreet documenteert en diligent handelt, en zij geen invloed heeft op de aanvang en/of de snelheid van uitvoering van een vergunning. Bovendien hebben noch de tussenkomen partij, noch de verzoekende partij, enige invloed op de beslissingen van het Overlegcomité (of een andere bevoegde overheid) met betrekking tot de (beëindiging van de) maatregelen met betrekking tot de coronacrisis, op basis waarvan restaurants (of (of zelfs alleen maar ‘terrassen’)) moeten sluiten en/of mogen openen.

Het is dan ook aannemelijk dat de met de bestreden beslissing vergunde plaatsing van een terrasvloer en een luifel zo spoedig mogelijk (al is het dan na 15 mei 2021) zal gebeuren, zodat het eventueel resultaat van een gewone schorsingsvordering alleszins te laat zal komen om, rekening houdend met de normale behandelingstermijn van een gewone schorsingsvordering, een efficiënt rechtsherstel te bekomen: de door de verzoekende partij opgeworpen aantasting van de erfgoedwaarden zal dan immers al gerealiseerd zijn.

4.

De verzoekende partij maakt aannemelijk dat, zoals blijkt uit de adviezen van onder meer de gemeentelijke stedenbouwkundige ambtenaar en de provinciale stedenbouwkundige ambtenaar, de dienst Stedenschoon en het agentschap Onroerend Erfgoed, dat de specifieke, met de bestreden beslissing vergunde, terrasvloer en luifel, niettegenstaande er al verschillende jaren een terrasoverkapping is, afbreuk doet aan de erfgoedwaarden van een in een definitief beschermd stadsgezicht gelegen pand.

De verwerende partij stelt in de bestreden beslissing overigens zelf ook dat de horecazaak van de tussenkomen partij zeer beeldbepalend is, zodat onmogelijk ernstig kan worden betwist dat de plaatsing van een luifel van ca 68 m² voor het gebouw (minstens) een belangrijk deel van het historisch architecturaal zicht zal wegnemen op de gevel aan het Pandreitje, die een deel is van een beschermd stadsgezicht, en van het Unesco Werelderfgoed.

5.

De verzoekende partij toont, met betrekking tot de met de bestreden beslissing verleende vergunning, en omwille van de specifieke omstandigheden, dan ook aan dat het eventueel resultaat van een gewone schorsingsprocedure te laat zal komen om de realisatie van het aangevoerd nadelig gevolg van de aantasting van het beschermd stadsgezicht, dat voor haar voortvloeit uit de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing, te voorkomen.

Er is dan ook voldaan aan de in artikel 40, §2, eerste lid, 1° DBRC-decreet gestelde voorwaarde dat een bestreden vergunningsbeslissing alleen geschorst kan worden bij uiterst dringende noodzakelijkheid wanneer er uiterst dringende noodzakelijkheid wordt aangetoond.

B. Ernstige middelen – derde middel

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partij voert in haar derde middel als volgt de schending aan van de “Verordenende maatregelen” en van het “Stedelijk reglement”:

“...
40.

In 2018 is binnen het agentschap Onroerend Erfgoed een duidelijke visie ontwikkeld over het plaatsen van terrassen in erfgoedcontext die in juni 2018 resulteerde in een handleiding daarover (<https://www.onroerenderfgoed.be/publicaties/handleiding-terrassen-erfgoedcontext-https://oar.onroerenderfgoed.be/publicaties/HAOE/18/HAO E018-001.pdf> – stuk 20).

Met die handleiding als vertrekpunt is in samenspraak met het agentschap specifiek voor dit stadsgezicht door de stad Brugge een reglement “Verordenende maatregelen terrassen Vismarkt, Huidenvettersplein en Rozenhoedkaai met omgeving” opgesteld en goedgekeurd door de gemeenteraad op 26 mei 2020 (stuk 22).

De Stad Brugge bevestigde per e-mail van 17 februari 2021 aan uw deputatie dat dit reglement van toepassing is op de huidige aanvraag.

De Stad Brugge deelde in dezelfde mail mee dat het reglement betreffende de vaste horecaterrassen op het openbaar domein van 24 september 2019 van toepassing was. De deputatie stelt vast dat het terrasreglement van 23 november 2020 van toepassing is. Deze reglementen bepalen algemene regels voor innames van het openbaar domein door middel van vaste en losse terrassen aan horecazaken vast (stuk 21 en 24). Dit is het algemeen kaderreglement inzake de horecaterrassen.

Het reglement van 26 mei 2020 stelt aanvullend aan dit algemeen reglement verordenende regels vast voor innames van het openbaar domein door middel van losse terrassen aan horecazaken voor het beschermd stadsgezicht Vismarkt, Huidenvettersplein en Rozenhoedkaai met omgeving. Aan de reglement wordt een zoneringsplan gekoppeld.

Op 26 oktober 2020 stelde de Stad Brugge ook het “Stedelijk reglement voor de inrichting van de losse terraszone bij horecazaken op het openbaar domein in de Brugse binnenstad en de Lisseweegse dorpskom, dit binnen de zone in het gewestplan aangeduid als woongebied met culturele, historische en/of esthetische waarde” vast (stuk 23). Dit is onmiddellijk van kracht.

Dit reglement is ook een verfijning een aanvulling op onder meer het algemeen kaderreglement op vlak van horecaterrassen (zie ‘werkingsgebied en inwerkingtreding – p.1).

41.

Conform het reglement van 26 mei 2020 zijn geen vaste en gesloten terrasconstructies niet toegelaten binnen deze afbakening van het beschermd stadsgezicht.

Wat het onroerend goed van de aanvrager betreft, is dus enkel een los terras mogelijk.

In het reglement staat in artikel 1 onder meer:

“Een zonneluifel of andere constructie die bevestigd wordt aan de gevel van het pand is niet toegelaten. Uitzondering hierop zijn de zonneluifels die stedenbouwkundig vergund zijn. De kleur van het zeildoek is bepaald in artikel 2 van dit reglement. Nieuwe zonneluifels of de integrale vervanging van bestaande zonneluifels is niet toegelaten.”

Een gelijkaardige bepaling is opgenomen staat in het artikel 1 van het stedelijk reglement van 26 oktober 2020, dat ook alleen betrekking heeft op losse terrassen:

“o Nieuwe zonneluifels of de integrale vervanging van bestaande zonneluifels zijn sowieso niet toegelaten in beschermde stadsdelen, inventarispannen en/of monumenten.

Uitzondering hierop zijn de zonneluifels die eerder stedenbouwkundig vergund zijn.

o De kleur van het zeildoek is bepaald in artikel 2 van dit reglement.”

Het is duidelijk dat deze bepalingen een uitdoofscenario inhouden : in het verleden vergunde zonneluifels zullen uiteindelijk verdwijnen, want een vervanging van een zonneluifel is niet toegelaten.

In casu wordt met de nieuwe plannen een stedenbouwkundige vergunning gevraagd voor een vast terras, met een luifel bevestigd aan de gevel.

Dit is conform deze reglementen niet mogelijk.

De deputatie verwijst naar een vergunning van 1994, voor het louter vervangen van doeken, en stelt dienvolgens dat er een vergunde zonneluifel zou voorliggen. Door het feit dat de bevestigingsbalk blijft bestaan wordt de bestaande zonneluifel volgens de deputatie niet vervangen.

Er blijkt geenszins dat in 1994 ook een bevestigingsbalk werd vergund. Er ligt geen vergunning voor van wanneer dit zou zijn gebeurd. Nog minder blijkt dat deze (vergunde) balk nog aanwezig is, wel integendeel.

De aanvraag bevatte een vraag tot het bekomen van een stedenbouwkundige vergunning voor de volledige vervanging van een terrasoverkapping. Deze vervanging was reeds volledig uitgevoerd, want de aanvraag betrof in eerste instantie een regularisatieaanvraag. De bestaande constructie was dus volledig verwijderd (zie ook pagina 13 onderaan van het verslag van de provinciale stedenbouwkundige ambtenaar).

De bevestigingsbalk van de luifel uit – beweerdelijke - 1994 kan dus onmogelijk nog aanwezig zijn.

De nieuwe plannen van 22 februari 2021 bevatten de vervanging van de zonneluifel. De bevestigingsbalk in de gevel moet dus ook worden vergund, aangezien deze eerder werd verwijderd en vervangen.

Een integrale vervanging van een bestaande zonneluifel is echter niet toegelaten conform de reglementen van de Stad Brugge.

42.

Conform artikel 1 van het stedelijk reglement van 26 oktober 2020 geldt bovendien ook:

“Er mag geen terrasvloer of balustrade geplaatst worden.”

Waar in het reglement van 26 mei 2020 nog een uitzondering werd voorzien voor het terras van de aanvrager, is dit in het – latere – reglement van 26 oktober 2020 niet meer het geval.

Ook de terrasvloer kon niet worden vergund.

43.

Het middel is ernstig en gegrond.

...”

2.

De tussenkomende partij stelt met betrekking tot het derde middel van de verzoekende partij:

“... ”

Het derde middel is gesteund op de beweerde schending van het reglement “Verordenende maatregelen terrassen Vismarkt, Huidenvettersplein en Rozenhoedkaai met omgeving”; Schending van het Stedelijk reglement voor de inrichting van de losse terraszone bij horecazaken op het openbaar domein in de Brugse binnenstad en de Lisseweegse dorpskom, dit binnen de zone in het gewestplan aangeduid als woongebied met culturele, historische en/of esthetische waarde.

1.

Vooreerst toont verzoekende partij geen belang bij dit middel, aangezien zij als overheid niet bevoegd is tot het interpreteren of handhaven van een stedelijke bouwverordening. Haar taak beperkt zich tot een advies over de impact op de erfgoedwaarden. Zij treedt buiten haar bevoegdheid.

2.

Op heden zijn er inderdaad twee bouwverordeningen omtrent terrassen. Het ‘reglement voor de inrichting van de losse terraszone bij horecazaken op het openbaar domein in de Brugse binnenstad en de Lisseweegse dorpskom, dit binnen de zone in het gewestplan aangeduid als woongebied met culturele, historische en/of esthetische waarde’ is duidelijk het algemeen terrasreglement.

Het reglement “Verordenende maatregelen terrassen Vismarkt, Huidenvettersplein en Rozenhoedkaai met omgeving” is dan weer een specifiek reglement voor een beperkt aantal straten. Het eerstgenoemde reglement heeft het tweede reglement niet opgeheven.

Een stedelijke stedenbouwkundige verordening, die vanwege haar gelding voor de stad een lex generalis is, kan slechts een aanvullend karakter hebben ten aanzien van de

stedenbouwkundige voorschriften van een bouwverordening, die een lex specialis vormt voor een bepaald gebied. (lex specialis derogat legi generali)

De lex specialis primeert alus, zodat de aanvraag moet getoetst worden aan “Verordenende maatregelen terrassen Vismarkt, Huidenvettersplein en Rozenhoedkaai met omgeving” en niet aan de algemene bepalingen.

Onroerend Erfgoed pikt de regels uit de verschillende reglementen welke haar het beste uitkomen, zonder de rangorde te respecteren.

3.

Artikel 1 van de Verordenende maatregelen terrassen Vismarkt, Huidenvettersplein en Rozenhoedkaai met omgeving bepaalt het volgende:

“Een zonneluifel of andere constructie die bevestigd wordt aan de gevel van het pand is niet toegelaten. Uitzondering hierop zijn de zonneluifels die stedenbouwkundig vergund zijn. De kleur van het zeildoek is bepaald in artikel 2 van dit reglement. Nieuwe zonneluifels of de integrale vervanging van bestaande zonneluifels is niet toegelaten.”

In casu moet – samen met verwerende partij – vastgesteld worden dat er steeds een vergunde luifel aanwezig is geweest. Hierbij was er altijd een bevestigingsbalk op de muur voorzien. Deze balk is te zien op onderstaande foto. De balk is ook te zien in de nota van van Onroerend Erfgoed d.d. 24.02.2021. (stuk 19 Onroerend Erfgoed)

[...]

Zonneluifels die stedenbouwkundig vergund zijn, zijn toegelaten. Huidige aanvraag dateert van vóór de inwerkingtreding van deze verordening.

3.

Artikel 1 van de Verordenende maatregelen terrassen Vismarkt, Huidenvettersplein en Rozenhoedkaai met omgeving bepaalt verder het volgende:

Er mag geen terrasvloer of balustrade geplaatst worden behalve voor het pand Pandreitje 1 / Braambergstraat 2 wegens de omhoogstekende boomwortels

Bijgevolg is de houten terrasvloer conform met de Verordening.

Het derde middel is dan ook niet ernstig en ongegrond.

...”

Beoordeling door de Raad

1.

De verzoekende partij stelt dat de met de bestreden beslissing vergunde houten terrasvloer en luifel strijdig zijn met de “Verordende maatregelen” en het “Stedelijk reglement”, die beide van toepassing zijn op terrassen in het beschermd stadsgezicht “Vismarkt, Huidenvettersplein en Rozenhoedkaai met omgeving”.

De tussenkomenende partij betwist het belang van de verzoekende partij bij dit middel en stelt dat de verzoekende partij, als overheid, alleen bevoegd is voor advisering over de impact op erfgoedwaarden, en niet voor interpretatie of handhaving van een bouwverordening.

Verder stelt de tussenkomenende partij dat er al (van vóór de inwerkingtreding van voormelde reglementen) een vergunde luifel is, en dat beide stedenbouwkundige reglementen de vervanging van een luifel toelaten wanneer die aangesloten wordt op een bestaande bevestigingsbalk.

Volgens de tussenkomenende partij primeert de bepaling in de “Verordenende maatregelen” dat *“er [...] geen terrasvloer of balustrade geplaatst [mag] worden behalve voor het pand Pandreitje 1 / Braambergstraat 2 wegens de omhoogstekende boomwortels”*, als “lex specialis”, op het “Stedelijk reglement”, als “lex generalis”.

2.

De Raad herhaalt vooreerst dat de verzoekende partij, als leidend ambtenaar van een krachtens artikel 4.7.16, §1, eerste lid VCRO aangewezen, bij het dossier betrokken, adviserende instantie, krachtens het in 2017 geldend artikel 4.8.11, §1, eerste lid, 6° VCRO, maar ook krachtens het nu geldend artikel 105, §2, 3° van het Decreet betreffende de omgevingsvergunning van 25 april 2014 (hierna: OVD) van rechtswege belang heeft, en *in casu* van rechtswege bevoegd is om in rechte te treden en deze procedure in te stellen.

Een verzoekende partij heeft in beginsel belang bij een middel, wanneer de vernietiging van de bestreden beslissing op basis van dat middel haar tot voordeel kan strekken.

De verzoekende partij is de leidend ambtenaar van de entiteit die, volgens artikel 2.1, 2° van het Decreet van 12 juli 2013 betreffende het onroerend erfgoed (hierna: Onroerenderfgoeddecreet) door de Vlaamse Regering belast is met de beleidsvoorbereiding, de beleidsuitvoering, de beleidsmonitoring en de beleidsevaluatie inzake onroerend erfgoed.

Die entiteit (het agentschap Onroerend Erfgoed) heeft in dat kader onder meer een handleiding opgesteld, specifiek gericht op terrassen in erfgoedcontext, waaruit onder meer het streven blijkt naar een globale visie, afgestemd op de noden van de lokale horeca en de stad of gemeente, én rekening houdend met het aanwezig erfgoed. Zowel uit het ongunstig advies van die entiteit van 1 september 2017, als uit deze handleiding, blijkt het belang dat het agentschap Onroerend Erfgoed hecht aan terrasreglementen.

De Raad oordeelt dat de verzoekende partij, als leidend ambtenaar van de entiteit die de vrijwaring van beschermd onroerend erfgoed nastreeft, wel degelijk belang heeft bij haar derde middel (het laten naleven van terrasreglementen, die opgesteld zijn om belangrijke erfgoedwaarden te beschermen) omdat de (eventuele) vernietiging van de bestreden beslissing, op basis van daarin aangevoerde schendingen, haar tot voordeel kan strekken.

De verzoekende partij heeft, als leidend ambtenaar van het agentschap Onroerend Erfgoed, belang bij

De Raad verwerpt dan ook de exceptie.

3.

Het pand, waarop de bestreden beslissing betrekking heeft, is gelegen in het stadsgezicht “Vismarkt, Huidenvettersplein en Rozenhoedkaai met omgeving”, definitief beschermd bij ministerieel besluit van 12 november 2018.

De “Verordenende maatregelen” vullen het “Stedelijk reglement” aan met voorschriften voor het beschermd stadsgezicht; met betrekking tot inname van het openbaar domein door terrassen aan horecazaken, die, binnen de afbakening van het stadsgezicht, alle vaste en gesloten terrasconstructies verbieden, en voor losse terraszones onder meer bepalen:

“... ”

Art. 1 Algemene bepalingen

[...]

Er mag geen terrasvloer of balustrade geplaatst worden behalve voor het pand Pandreitje 1 / Braambergstraat 2 wegens de omhoogstekende boomwortels.

[...]

Een zonneluifel of andere constructie die bevestigd wordt aan de gevel van het pand is niet toegelaten. Uitzondering hierop zijn de zonneluifels die stedenbouwkundig vergund zijn. De kleur van het zeildoek is bepaald in artikel 2 van dit reglement. Nieuwe zonneluifels of de integrale vervanging van bestaande zonneluifels is niet toegelaten. ...”

Het “Stedelijk reglement” is een verfijning en aanvulling van de gemeentelijke stedenbouwkundige verordening en het “Algemene kaderreglement op vlak van horecaterrassen en de bijgestelde mogelijkheden voor de losse terrasuitbreidingszones”, dat onder meer een impact heeft op alle losse terraszones bij horecazaken in de in het gewestplan als woongebied met culturele, historische en/of esthetische waarde aangeduide zone van de Brugse binnenstad, en dat, onder meer, bepaalt:

“ ...

Art. 1: Algemene bepalingen.

[...]

- Er mag geen terrasvloer of balustrade geplaatst worden.
- [...]
- Een nieuwe zonneluifel, een integrale vervanging hiervan of andere constructie die bevestigd wordt aan de gevel van het pand ent zich op de bepalingen van de gemeentelijke stedenbouwkundige verordening.
  - Nieuwe zonneluifels of de integrale vervanging van bestaande zonneluifels zijn sowieso niet toegelaten in beschermd stadsdelen, inventarispanen en/of monumenten. Uitzondering hierop zijn de zonneluifels die eerder stedenbouwkundig vergund zijn.
  - De kleur van het zeildoek is bepaald in artikel 2 van dit reglement.

De provinciale stedenbouwkundige ambtenaar erkent in het advies van 3 februari 2021 het belang van deze aanvullende reglementen met betrekking tot terrasoverkappingen in dit beschermd stadsgezicht door als volgt te stellen dat een uniforme regeling voor terrassen in deze zone zich opdrong, en de gemeentelijke stedenbouwkundige ambtenaar verwees al in het ongunstig advies van 20 oktober 2017 naar de relevantie van dergelijke maatregelen:

“ ...

Momenteel worden nl. de randvoorwaarden vastgelegd voor de nieuwe terrasoverkappingen op de Markt. Dit gebeurt in samenspraak met de Vlaamse Overheid en met de constructeur/leverancier. Deze laatste vormt ook de link met de handelaars.

Deze gesprekken verlopen constructief en een compromis is in zicht. Het is belangrijk dat voor alle overdekte terrasconstructies (waar de plaatsing ruimtelijk aanvaardbaar is) eenvormigheid wordt nagestreefd.

[...]

Het is dan ook de uitdrukkelijke wens van de Vlaamse Overheid om werk te maken van een nieuwe terrasverordening, waarbij niet louter over de Markt wordt nagedacht, maar ook over alle terrasconstructies in beschermde stadsgezichten en in de binnenstad tout court.

In het ongunstig advies van het agentschap Onroerend Erfgoed van 1 september 2017 staat ook het volgende te lezen:

“ ...

Het agentschap wil vooral een globale visie stimuleren, afgestemd op de noden van de lokale horeca en de stand én rekening houdend met het aanwezig erfgoed én de erkenning van Unesco als werelderfgoedstad. Hierbij wordt zowel het beschermde als niet-beschermde erfgoed opgenomen. Zo kan de afweging gebeuren op basis van een ruimer kader. Dit is te verkiezen boven een ad hoc-benadering.

Het agentschap Onroerend Erfgoed stuurt hierbij aan de opmaak van een nieuwe terrasreglement, dat de te volgen algemene afwegingsprincipes stroomlijnt, en waarin rekening wordt gehouden met de eigenheden van de locatie. Door alle betrokken actoren bij de opmaak van dit reglement te betrekken kunnen proactief de juiste compromissen worden gevonden. In geval van een (door het agentschap mee gedragen) terrasreglement zal dit voor het agentschap als referentie gelden voor de beoordeling van een terrasconstructie. Zo kan hier mogelijk meer gunstig geadviseerd worden dan bij een individuele aanvraag omdat er een globale visie is.

...”

4.

De “Verordenende maatregelen” en het “Stedelijk reglement” zijn, na definitieve goedkeuring door de gemeenteraad van de stad Brugge op respectievelijk 26 mei 2020 en 26 oktober 2020, onmiddellijk in werking getreden, zodat ze bij de beoordeling van de aanvraag door de verwerende partij konden en moesten betrokken worden, want de bestreden (herstel)beslissing (na vernietiging van een eerdere beslissing door de Raad met het arrest van 3 december 2020 met nummer RvVb-A-2021-0346) dateert van 18 maart 2021.

De verwerende partij moet, als orgaan van actief bestuur, in bestuurlijk beroep, de aanvraag opnieuw volledig beoordelen en kwalificeren.

De devolutive werking van het bestuurlijk beroep betekent dat de aanvraag opnieuw onderzocht wordt, zowel met betrekking tot de rechtmatigheid, als de opportuniteit ervan. Dat betekent onder meer dat de verwerende partij concreet moet beoordelen of de aanvraag verenigbaar is met de stedenbouwkundige voorschriften.

De verwerende partij erkent in de bestreden beslissing overigens uitdrukkelijk dat “de aanvraag [dient] te worden getoetst aan de ‘verordende maatregelen terrassen Vismarkt, Huidenvettersplein en Rozenhoedkaai met omgeving’” en stelt verder in de bestreden beslissing:

“... ”

Deze verordening bepaalt uitdrukkelijk dat er een terrasvloer mag geplaatst worden voor het pand Pandreitje 1/Braamberstraat 2 wegens omhoogstekende boomwortels.

Zonneluifels die stedenbouwkundig vergund zijn, zijn niet toegelaten. De huidige aanvraag dateert van vóór de inwerkingtreding van deze verordening.

Zoals ook gewezen door aanvrager in de nota opgemaakt naar aanleiding van de hoorzitting van 16/02/2021, waren de luifels reeds in 1994 vergund, aangezien toen een vergunning was bekomen voor het vervangen van doeken.

Elk jaar wordt de luifel verwijderd naar aanleiding van het winterseizoen. Thans wordt nu enkel een luifel aangevraagd (met behoud van de bestaande bevestigingsbalk) met houten terrasvloer. Door het feit dat de bevestigingsbalk blijft bestaan wordt de bestaande zonneluifel niet integraal vervangen.

Naar aanleiding van de arresten van de Raad voor Vergunningsbetwistingen en de adviezen van Onroerend Erfgoed en de Commissie voor Stedenschoon van 7 juli 2017 is aanvrager bereid haar aanvraag te beperken tot een terrasoverkapping bestaande uit een rechte luifel met een oprolbaar doek over de volledig breedte van de terraszone (ca. 9 m) en over de volledige diepte van het vergunde terras (3,2 m) en de houten terrasvloer.

...”

De verwerende partij stelt in de bestreden beslissing dat de vergunning van de luifel de “Verordende maatregelen” niet schendt omdat er geen “integrale” vervanging is van de al in 1994 vergunde terrasoverkapping, maar alleen een vervanging van de ‘luifel’.

De provinciale stedenbouwkundige ambtenaar stelt in het advies van 3 februari 2021 dat in 1985 een precaire vergunning verleend is en een eerder vergunde terrasoverkapping geen verantwoording kan zijn, onder meer omwille van dit precair karakter van de vergunning, en omdat de aanvraag letterlijk “het vernieuwen van bestaande terrasoverkapping” beoogt, met een ander uitzicht van de terrasoverkapping, zowel naar vorm als naar materiaalgebruik.

De Raad oordeelt dat de provinciale stedenbouwkundige ambtenaar er daarbij terecht op wijst dat het, omwille van de intussen gewijzigde context, meer bepaald de aanduiding als Unesco Werelderfgoed en als beschermd stadsgezicht, bij deze “aanvraag voor het vernieuwen van de terrasconstructie van belang (is) af te wegen of dergelijk terras op deze beeldbepalende plaats wenselijk is”.

De bestreden beslissing is een herstelbeslissing na vernietiging van een eerdere beslissing door de Raad met het arrest van 3 december 2020 met nummer RvVb-A-2021-0346, die daarin als volgt oordeelt:

“... ”

Een al in 1903 bestaande zonneluifel is immers niet hetzelfde als de met de bestreden beslissing vergunde terrasoverkapping, die gesloten of halfopen is naargelang het weer, en een boogvorm en een metalen draagconstructie en balustrade in smeedwerk heeft.

[...]

De belanghebbende kan ook niet in redelijkheid beweren dat er “al meer dan 100 jaar” een “gelijkaardig terras” aanwezig is. Zoals ook blijkt uit het arrest van 10 september 2019 met nummer RvVb-A-1920-0035 is er een ‘nieuwe’ terrasoverkapping met een zwarte aluminium draagconstructie, een boogvorm, wit zeildoek, een balustrade in smeedwerk, en dus met een ander uitzicht dan het op de foto’s van de “bestaande situatie” zichtbare terras en is het precies de impact van een ‘visueel andere’ terrasoverkapping op de erfgoedwaarden, die de verwerende partij niet afdoende onderzoek

...”

In hetzelfde arrest verwijst de Raad eveneens naar het arrest van 10 september 2019 met nummer RvVb-A-1920-0035, waarin als volgt geoordeeld wordt over het “bestaand terras”:

“... ”

Los van de vraag welk ‘bestaand’ terras vergund was (uit het administratief dossier en de door de procespartijen voorgelegde foto’s blijkt dat er in de loop der jaren verschillende soorten terrassen geweest zijn), is het, op basis van het administratief dossier en het bij de aanvraag gevoegd plan met foto’s duidelijk dat de eerste tussenkomende partij een aanvraag indient voor een ‘nieuwe’ terrasoverkapping met een zwarte aluminium draagconstructie, een boogvorm, wit zeildoek, een balustrade in smeedwerk, en dus met een ander uitzicht dan de terrasoverkapping op de foto’s van de “bestaande situatie”, zodat de verwerende partij, ook omwille van de ongunstige adviezen, opnieuw moest onderzoeken of die terrasoverkapping wel past in het ten tijde van de bestreden beslissing voorlopig beschermd stadsgezicht.

...”

Omwille van dit alles, en het gezag van gewijsde van beide arresten, oordeelt de Raad op het eerste gezicht dat de verwerende partij in de bestreden beslissing tevergeefs verwijst naar de 'bestaande toestand' van de terrasconstructie om te beslissen dat, met behoud van de bestaande bevestigingsbalk, alleen een 'luifel' vergund wordt.

De Raad oordeelde eerder, ook omdat de aanvraag, waarop de bestreden beslissing betrekking heeft, een regularisatieaanvraag is, dat deze 'bestaande toestand' al vernieuwd is door de plaatsing van een volledig 'nieuwe' terrasoverkapping, die reeds volledig uitgevoerd was, zodat de bestaande constructie volledig verwijderd was.

De Raad oordeelt dan ook dat de bestreden beslissing op het eerste gezicht in strijd is met de geldende stedenbouwkundige voorschriften in de "Verordende maatregelen" en het "Stedelijk Reglement", en dat de verwerende partij met de bestreden beslissing ten onrechte een vergunning verleent voor de plaatsing van een luifel.

5.

Los van het antwoord op de vraag naar de verhouding tussen het "Stedelijk reglement" en de "Verordenende maatregelen" (al dan niet "opheffing" of "primeren" van de "Verordenende maatregelen" op het "Stedelijk reglement"), oordeelt de Raad dat beide reglementen gelijklopend bepalen dat de "integrale vervanging" van bestaande, niet-vergunde, zonneluifels niet toegelaten is, zodat een antwoord op voormelde vragen alleen relevant is voor de terrasvloer.

De onverenigbaarheid van de aanvraag, voor zover die betrekking heeft op de plaatsing van de 'luifel', met de "Verordenende maatregelen" en het "Stedelijk Reglement", volstaat, om het middel ernstig te bevinden en de schorsing te verantwoorden, zodat een verdere beoordeling van het middel met betrekking tot de terrasvloer niet nodig is.

6.

Het derde middel is dan ook ernstig.

VI. Beslissing

1. Het verzoek tot tussenkomst van bv LUPAN is ontvankelijk voor de behandeling van de vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing.
2. De Raad beveelt de schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing.
3. De uitspraak over de kosten wordt uitgesteld tot de uitspraak over de vordering tot vernietiging van de bestreden beslissing.

Dit arrest is uitgesproken in zitting van 19 april 2021 door de tiende kamer.

De toegevoegd griffier,

De voorzitter van de tiende kamer,

Jelke DE LAET

Eddy STORMS